

INFORMACIJA

o zaključivanju Memoranduma o razumijevanju o regionalnoj interoperabilnosti i uslugama povjerenja u regionu Zapadnog Balkana

Tradicionalno dobri odnosi zemalja Zapadnog Balkana predstavljaju primjer dobrih međudržavnih odnosa i karakteristično partnerstvo zasnovano na međusobnom razumijevanju i zajedničkim ciljevima, što je potvrđeno i od strane lidera Zapadnog Balkana kroz ciljeve i zadatke koji se realizuju i prate u okviru Inicijative za Zapadni Balkan kojom koordinira Regionalni savjet za saradnju (RCC).

Svjesni izazova digitalne transformacije u zemljama Zapadnog Balkana i znajući regionalne saradnje, kao i prioriteta usmjerenih ka reformi javne uprave i kreiranju efikasne elektronske uprave orijentisane na građane i privredu, države Zapadnog Balkana su, u okviru Inicijative za Zapadni Balkan, usaglasile Memorandum o razumijevanju o regionalnoj interoperabilnosti i uslugama povjerenja u regionu Zapadnog Balkana (Memorandum).

Svrha ovog Memoranduma, koji je, na inicijativu albanske strane, biti potpisan u Tirani, 2. novembra 2020. na engleskom jeziku, je započinjanje zajedničke akcije i inicijative ka unapređenju regionalne saradnje, podrška digitalnoj integraciji, kao i razmjena informacija na otvoren, interoperabilan, siguran i pouzdan način, dajući prioritet regionalnoj interoperabilnosti i uslugama povjerenja.

Ostvarivanje ciljeva na jačanju međusobne saradnje u oblastima od zajedničkog interesa, u cilju izgradnje bezbjednih digitalnih smjernica za buduće aktivnosti, kao i zajedničke aktivnosti i inicijative na unapređenju regionalne saradnje za podršku digitalnoj integraciji izazov su na putu razvoja digitalnog društva u Crnoj Gori. Zbog toga ovaj Memorandum otvara mogućnost unapređenja saradnje i podrške, podržavajući vlade da pojednostave administrativne procedure i omoguće građanima da koriste bezgranične mogućnosti unutar regiona, uz manje birokratije, kroz bolji pristup i bezbjednost.

U nastojanjima da se kroz zajednički napor radi na usklađivanju zakonodavstva sa relevantnom pravnom tekovinama Evropske unije, kao i da se proširi saradnja u oblastima od zajedničkog interesa, stvara se okvir za podršku regionalnom okruženju na temeljima jednakosti, bez diskriminacije i u skladu s pravima i obavezama u cilju izgradnje bezbjednih digitalnih smjernica za buduće aktivnosti.

Crna Gora i ostale države Zapadnog Balkana direktno je međusobno razmjenjivati informacije kroz područja saradnje definisana Memorandumom.

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING

**ON REGIONAL INTEROPERABILITY AND TRUST SERVICES IN WESTERN
BALKANS REGION**

Representatives of the Western Balkan Partners, that signed the Statement of Support to the Digital Agenda for the Western Balkans in Sofia on 17 May 2018, (hereinafter referred to collectively as 'the Signatories' and individually as 'the Signatory') gathered in Tirana on 2 November 2020:

Recalling the goals and objectives put forward by the Regional Economic Agenda endorsed by the Western Balkan Leaders at Trieste Summit in 2017;

Reiterating the commitments contained in the Statement of Support for the implementation of the Digital Agenda for the Western Balkans launched in 2018;

Welcoming the announcement and the importance of an Economic and Investment Plan for the Western Balkans that aims to spur the long-term recovery - backed by a green and digital transition;

Being aware of the challenges of digital transformation and importance of regional cooperation, including but not limited to the implementation of joint projects and actions to enable mutual exchange of data and secure documents, support governments in administrative simplification and enable citizens to have borderless experience across the region with less bureaucracy, better access and security;

Confirming the readiness to undertake concrete actions in the framework of regional interoperability and trust services to increase benefits for the citizens and businesses across the region through standardised, seamless and user-centric ICT solutions;

Highlighting the need to invest efforts in harmonisation of legislation with the relevant EU *acquis* and extension of mutual cooperation in areas of common interest, thus creating a framework and supporting regional environment based on equality, non-discrimination and balanced rights and obligations to build safer digital highways for the future;

Reaffirming our commitment to contribute constructively in an all-inclusive manner towards an enhanced regional interoperability and recognition of trust services across the region;

Welcoming the potentials for Western Balkan economies to participate as observers in the EU processes in connection with the review of the European Interoperability Framework and the preparations of a reinforced EU Governments Interoperability Strategy¹;

Hereby have jointly decided:

Article 1

Purpose

The Signatories aim to embark on joint actions and initiatives towards an enhanced regional cooperation to support digital integration, and exchange of information in an open, interoperable, secure, and reliable way given the priority to regional interoperability and trust services.

¹ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf

Article 2

Principles and values of cooperation

The Signatories will work on the basis of all-inclusiveness to assist and cooperate in the field of regional interoperability and trust services, respecting each Signatory's legal basis.

Article 3

Objectives

The Signatories will work together to:

- Establish a regional Working Group on interoperability and trust services, coordinated by RCC, with participants from respective line ministries and agencies responsible for interoperability framework and trust services within one month from the signing of this MoU;
- Launch the process of reviewing the compliance of Interoperability Frameworks in the Western Balkans with European Interoperability Framework (EIF) with the aim to reach greater alignment by the Digital Summit 2021;
- Participate actively and constructively in EU digital frameworks and programmes dedicated to interoperability, including in the EIF evaluation process and the preparations of a future reinforced interoperability strategy;
- Establish regular working contacts with the European Commission as regards the development of EU policies on interoperability and trust services, notwithstanding national prerogatives;
- Launch the process of developing the minimum technical standards and specifications to allow an exchange of data and/or secured documents, recognition of trust services and pilot as appropriate and feasible, with a particular focus on open source and reusability;
- Launch the process of discussions and dialogue towards the recognition of trust services with the aim to agree on a regional agreement for recognition of trust services to be prospectively adopted based on the approximation with the EU legislation and standards;
- Undertake concrete activities and actions in the area of interoperability and trust services based on an agreed list of actions;
- Exchange experience in the field of interoperability and trust services and create opportunities for participation in international or regional activities in these fields;
- Make available training and programmes aimed at staff capacity building.

The Regional Working Group on interoperability and trust services is mandated to propose concrete activities and actions in the area of interoperability and trust services to ensure implementation of all above commitments.

Article 4

Communication between Signatories

- The Signatories will work to maintain continuous communication between them and exchange any information necessary to fulfil their commitment. Communication will be done using electronic means of communication.
- The Signatories will work to organise regional working group meetings to discuss and elaborate work practices and processes, frameworks, standards, laws and regulations in the fields of regional interoperability and trust services.
- Each Signatory will appoint two contact persons with specialised knowledge in the field to work together towards implementation of concrete objectives defined in this Memorandum of Understanding.
- Contact persons from the Signatories will make their best effort to communicate and coordinate actions required in a timely manner.
- Where smaller groups of Signatories decide to engage in particular work streams in the area covered by this Memorandum of Understanding, they will keep all Signatories fully informed of progress and results.

The Regional Cooperation Council is tasked with coordination of activities and facilitation of any other action deemed necessary by the Signatories.

Article 5

Confidentiality of information and legality

- Each Signatory must ensure the confidentiality of information received from the other Signatories.
- The information received within the framework of this Memorandum of Understanding shall not be disclosed to any third party without written consent of the Signatory that has provided this information, unless required by the applicable national laws.
- The Parties commit to maintaining legality of all activities carried out under this Memorandum of Understanding and shall timely inform each other whenever there are any specific national or EU legal provisions that would limit or impose certain conditions on the cooperation activities.
- This Memorandum of Understanding does not create any obligation under the international law and does not represent a legally binding agreement nor does it restrict any of the Signatory to pursue similar activities in cooperation with other public, private or international organisation in line with their national legislative framework.

Article 6

Duration and effectiveness

This Memorandum of Understanding shall be valid for an indefinite period. The MoU can be revoked and terminated at any time. The termination shall take effect upon receipt of written notice from any Signatory to the remaining Signatories. Until the termination of this Memorandum of Understanding, it shall apply with regards to information and documents exchanged before the date of its expiry. In the case of significant changes in the national regulations in the field of regional interoperability and trust services in any Signatory, the Parties may, if necessary, proceed with the adjustment of this Agreement.

After termination of this MoU, the Parties are obliged to keep the received information and data confidential, or to destroy them permanently.

Article 7

Signature and entry into force

This Memorandum of Understanding shall enter into force on the date of signature by the Parties. The MoU can be revoked and terminated at any time by any Signatory. The termination shall take effect upon receipt of written notice of the concerned Signatory to the other Signatories.

This Memorandum of Understanding is concluded in six (6) copies in English language, of which each Signatory shall retain one copy.

Place and date of signing: Tirana, 2 November 2020

For Bosnia and Herzegovina

For the Republic of Albania

For Kosovo*

For the Republic of North Macedonia

For Montenegro

For the Republic of Serbia

* This designation is without prejudice to positions on status, and is in line with UNSCR 1244 and the ICJ Opinion on the Kosovo declaration of independence

MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU
O REGIONALNOJ INTEROPERABILNOSTI I USLUGAMA POVJERENJA
U REGIONU ZAPADNOG BALKANA

Predstavnici zemalja Zapadnog Balkana, potpisnica Izjave o podršci Digitalnoj agendi za Zapadni Balkan u Sofiji 17. Maja 2018. (u daljem tekstu *„Potpisnice“* i u jednini *„Potpisnica“*) okupili su se u **Tirani, 2 novembra 2020:**

Pozivajući se na ciljeve i zadatke definisane Regionalnom ekonomskom agendom koju su lideri Zapadnog Balkana potvrdili na samitu u Trstu 2017. godine;

Potvrđujući obaveze sadržane u Izjavi o podršci u implementaciji Digitalne agende za Zapadni Balkan započete 2018. godine;

Pozdravljajući predstavljanje i znanje Ekonomskog i investicionog plana za zapadni Balkan usmjerenog na podsticaj dugoročnog oporavka i podržanog ekološkom i digitalnom tranzicijom;

Bivajući svjesne izazova digitalne transformacije i znanja regionalne saradnje, uključenih bez ograničenja u implementaciju zajedničkih projekata i aktivnosti kako bi se omogućila razmjena i bezbjednost podataka i dokumenata između njih, podržavajući vlade da pojednostave administrativne procedure i omoguće građanima da koriste bezgranične mogućnosti unutar regiona, uz manje birokratije, kroz bolji pristup i bezbjednost;

Potvrđujući spremnost da se preduzmu konkretne akcije kroz okvir regionalne interoperabilnosti i usluga povjerenja u cilju povećanja benefita za građane i privredu unutar regiona kroz standardizovana i na korisnike orijentisana digitalna rešenja;

Naglašavajući potrebu da se ulože napor u usklađivanje zakonodavstva sa relevantnom pravnom tekovinama Evropske unije i proširi međusobna saradnja u oblastima od zajedničkog interesa, stvarajući okvir za podršku regionalnom okruženju na temeljima jednakosti, bez diskriminacije i u skladu s pravima i obavezama u cilju izgradnje bezbjednih digitalnih smjernica za buduće aktivnosti;

Potvrđujući zajedničku posvećenost da konstruktivno i na sveobuhvatan način doprinosimo većoj regionalnoj interoperabilnosti i prepoznavanju usluga povjerenja unutar regiona;

Pozdravljajući potencijale Zapadnog Balkana da učestvuje kao posmatrač u procesima Evropske unije povezanim s procjenom Evropskog okvira interoperabilnosti (EOI) i pripremom unaprijedne Strategije interoperabilnosti vlada zemalja Evropske unije¹;

Zajedno su odlučile:

Član 1

Cilj

Potpisnice imaju za cilj da započnu zajedničke aktivnosti i inicijative o unapređenju regionalne saradnje za podršku digitalnoj integraciji, razmjeni informacija na otvoren, interoperabilan, bezbjedan i pouzdan način, dajući prioritet regionalnoj interoperabilnosti i uslugama povjerenja.

¹ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf

Član 2

Principi i vrijednosti saradnje

Potpisnice će raditi na osnovama sveobuhvatnosti u cilju podrške i saradnje na planu regionalne interoperabilnosti i usluga povjerenja, poštujući pravni osnov svake Potpisnice.

Član 3

Aktivnosti

Potpisnice će kroz saradnju raditi zajedno na:

- Formiranju regionalne Radne grupe za interoperabilnost i usluge povjerenja, kojom koordinira RCC, koju čine predstavnici iz resornih institucija i agencija zaduženih za uspostavljanje okvira interoperabilnosti i usluga povjerenja, u periodu od mjesec dana od potpisivanja Memoranduma;
- Započinjanju procesa procjene usklađenosti okvira interoperabilnosti Zapadnog Balkana sa EOI s ciljem da se ostvari veća usklađenost do Digitalnog samita 2021;
- Aktivnom i konstruktivnom ulogu u digitalnim okvirima i programima Evropske unije posvećenim interoperabilnosti, uključenim u proces evaluacije EOI i pripremama buduće unaprijeđene strategije interoperabilnosti;
- Uspostavljanju redovnih radnih kontakata sa Evropskom komisijom u vezi sa razvojem politika Evropske unije o interoperabilnosti i uslugama povjerenja, bez obzira na nacionalne prerogative;
- Započinjanju procesa razvoja minimalnih tehničkih standarda i specifikacija s ciljem da se omogući razmjena podataka i/ili bezbjednost dokumenata, prepoznavanje usluga povjerenja i pilot projekata kao prihvatljivih i izvodljivih, sa posebnim fokusom na *open source* i ponovnu upotrebu;
- Započinjanju procesa pregovora i dijaloga radi prepoznavanja usluga povjerenja u cilju usaglašavanja na nivou regionalnih ugovora za prepoznavanje usluga povjerenja zasnovanih na približavanju evropskom zakonodavstvu i standardima;
- Preuzimanju konkretnih aktivnosti i akcija u oblasti interoperabilnosti i usluga povjerenja zasnovanih na utvrđenom spisku aktivnosti;
- Razmjeni iskustva u oblasti interoperabilnosti i usluga povjerenja i stvaranju prostora za ulogu u međunarodnim ili regionalnim aktivnostima na ovim poljima;
- Obezbeđivanju obuka i programa usmjerenih na jačanje kadrovskog kapaciteta.

Regionalna radna grupa za interoperabilnost i usluge povjerenja ima mandat da predlaže konkretne aktivnosti i akcije u oblasti interoperabilnosti i usluga povjerenja kako bi se osigurala primjena svih prethodno navedenih obaveza.

Član 4

Komunikacija između Potpisnica

- Potpisnice se obavezuju da će održavati stalnu komunikaciju između sebe i razmenjivati sve informacije potrebne za ispunjenje svojih obaveza. Komunikacija će se vršiti elektronskim putem.
- Potpisnice se obavezuju da organizuju sastanke regionalne radne grupe na kojima pregovaraju i razrađuju radne norme i procese, okvire, standarde, zakone i druga akta u oblasti regionalne interoperabilnosti i usluga povjerenja.
- Svaka Potpisnica će delegirati dvije kontakt osobe ekspertskog znanja na planu zajedničkog rada na implementaciji konkretnih ciljeva definisanih Memorandumom.
- Kontakt osobe Potpisnica će na najbolji mogući način i blagovremeno komunicirati i koordinirati aktivnostima.
- Kada manje grupe Potpisnica odluče da se angažuju u posebnim radnim tokovima u oblastima definisanim Memorandumom, informisaće Potpisnice o svakom napretku i rezultatima.

Regionalni savjet za saradnju ima zadatak da koordinira aktivnostima i da olakša svaku akciju koju Potpisnice smatraju neophodnom.

Član 5

Povjerljivost informacija i zakonitost

- Svaka Potpisnica mora da obezbijedi povjerljivost informacija koje je dobila od drugih Potpisnica.
- Informacija koja je primljena u okviru Memoranduma neće se otkriti trećoj strani bez pismenog pristanka Potpisnice koja je dala informaciju, osim ako to zahtijevaju važeći nacionalni zakoni.
- Potpisnice se obavezuju da će održavati zakonitost svih aktivnosti koje se sprovode po Memorandumu i blagovremeno će jedna drugu obavještavati uvijek kada postoje posebne nacionalne zakonske odredbe ili pravne odredbe Evropske unije koje bi ograničile ili nametnule određene uslove zajedničkim aktivnostima.

- Memorandum ne stvara nikakvu obavezu u okviru međunarodnog zakona i ne predstavlja pravno obavezujući sporazum, niti ograničava ijednu Potpisnicu da obavlja slične aktivnosti u saradnji sa drugim javnim, privatnim i međunarodnim organizacijama u skladu s nacionalnim zakonskim okvirom.

Član 6

Trajanje i efikasnost

Memorandum se utvrđuje na neodređeno vreme. Memorandum se može opozvati i raskinuti u bilo kom trenutku. Raskidanje stupa na snagu prijemom pismenog obaveštenja od bilo koje Potpisnice ostalim Potpisnicama. Do prestanka vađenja Memoranduma, on će se primenjivati u skladu s informacija i dokumentima razmijenjenim prije datuma njegovog isteka. U slučaju značajnih promjena u nacionalnim propisima u oblasti regionalne interoperabilnosti i usluga povjerenja bilo koje od Potpisnica, Potpisnice mogu, ako je potrebno, da nastave sa usklađivanjem ovog sporazuma

Nakon raskidanja Memoranduma, Potpisnice su u obavezi da drže u tajnosti dobijene informacije i podatke, ili da ih trajno unište.

Član 7

Potpis i stupanje na snagu

Ovaj Memorandum stupa na snagu danom potpisivanja Potpisnica.

Ovaj Memorandum se zaključuje na engleskom jeziku u šest (6) primjeraka i svaka Potpisnica zadržava jedan primjerak.

Potpisano/potvrđeno u Tirani, 2. novembra 2020.